

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของผู้ประสานงาน กรมสามัญศึกษา
ประจำจังหวัด สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่
ความรับผิดชอบของผู้ประสานงาน กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด ตามความคาดเห็นของบุคคล
3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ประสานงานกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด และกลุ่ม
ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาระดับจังหวัด เพื่อที่จะ

1. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบงานของผู้ประสานงานกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด ตามความคาดหวังของผู้ประสานงานเองและศึกษาธิการจังหวัด
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบงานของผู้ประสานงานกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด ตามความคาดหวังของผู้ประสานงานเองและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาระดับจังหวัด
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบงานของผู้ประสานงานกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด ตามความหวังของศึกษาธิการจังหวัดและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาระดับจังหวัด
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบงานของผู้ประสานงานกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด ตามความคาดหวังของผู้ประสานงาน ศึกษาธิการจังหวัด และผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาระดับจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศึกษานิเทศกรจังหวัดในส่วนภูมิภาคทุกจังหวัด จำนวน 71 คน ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาระดับจังหวัดในส่วนภูมิภาคทุกจังหวัด จำนวน 71 คน และผู้ประสานงานกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด จำนวน 71 คน รวม 213 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาจากคู่มือผู้ประสานงาน หนังสือ เอกสาร รายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ เมื่อสร้างแบบสอบถามฉบับร่างเสร็จแล้ว ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยแก้ไข แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเลือกข้อถามที่ต้องการตามขอบเขตของเนื้อหา แล้วจึงสร้างแบบสอบถามฉบับจริง จำนวน 50 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ (Check List) แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) และตอนท้ายได้เว้นช่องว่างไว้ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี (Open Ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบ ส่งโดยทางไปรษณีย์ เมื่อผู้ตอบตอบแบบสอบถามแล้วก็ใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์เช่นกัน แบบสอบถามส่งไปทั้งหมด 213 ฉบับ ได้รับคืน 166 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77.93

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้วิธีทางสถิติ คือ

ก. หาค่าร้อยละ (Percentage) ในส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ข. สำหรับคำถามในส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประสานงาน ได้ทำการวิเคราะห์โดยหาค่ามีเดียน (Median) ค่าเฉลี่ย

(Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วทำการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ประสานงาน

ไม่แตกต่างกัน ใช้วิธี Analysis of Variance สำหรับประชากร 2 กลุ่ม ใช้วิธี
t - test แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้
  - ก. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายมากกว่าเป็นหญิง
  - ข. ศึกษาริการจังหวัด ส่วนใหญ่อายุ 50 ปีขึ้นไป ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ส่วนผู้ประสานงานส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 - 44 ปี
  - ค. ศึกษาริการจังหวัดมีอายุราชการ 30 ปีขึ้นไปมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนมีอายุราชการระหว่าง 26 - 30 ปีมากที่สุด ส่วนผู้ประสานงานมีอายุราชการมากที่สุดระหว่าง 6 - 10 ปี
  - ง. ศึกษาริการจังหวัดจบปริญญาโทมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจบปริญญาตรีมากที่สุด และผู้ประสานงานจบปริญญาตรีมากที่สุด
2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประสานงาน กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด สรุปได้ดังนี้
  - (1) ศึกษาริการจังหวัดกับผู้ประสานงานมีความคิดเห็นขัดแย้งกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประสานงาน
  - (2) ผู้ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นขัดแย้งกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งผู้ประสานงานควรปฏิบัติ
  - (3) ศึกษาริการจังหวัดกับผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประสานงาน

(4) ศึกษาธิการจังหวัด ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ประสานงาน มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งผู้ประสานงานควรปฏิบัติ

(5) เมื่อพิจารณาคุณค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ประสานงาน ศึกษาธิการจังหวัด และผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประสานงาน ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับชุมนุมชน การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานธุรการแล้ว ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยทุกด้าน

เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยปรากฏว่า ความคิดเห็นของผู้ประสานงานกับศึกษาธิการจังหวัดและความคิดเห็นของผู้ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทั้งสี่ด้าน ส่วนศึกษาธิการจังหวัดกับผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทั้งสี่ด้าน

เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยปรากฏว่าความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 2 เรื่องคือ บทบาทหน้าที่ซึ่งเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและการบริหารงานบุคคล ส่วนบทบาทหน้าที่ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับชุมนุมชนและการบริหารงานธุรการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

(6) จากการศึกษาแบบสอบถามปลายเปิด กลุ่มประชากรได้เสนอข้อมูลต่าง ๆ ที่น่าสนใจดังนี้

- ค. ส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้ตำแหน่งผู้ประสานงาน เป็นตำแหน่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- ข. กำหนดขอบเขตงานของตำแหน่งผู้ประสานงานให้เหมาะสม
- ค. งานที่ผู้ประสานงานปฏิบัติอยู่จริงในขณะนี้มีมากเกินไป และไม่ตรงตามที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้
- ง. การปฏิบัติงานมักจะมีอุปสรรคและเกิดปัญหา ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะความเข้าใจไม่ตรงกัน
- จ. สมควรมีผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากแนวความคิดของนักวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทของบุคคลซึ่งพอสรุปได้ว่าความคิดเห็นที่บุคคลแสดงออกมาย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ดังนั้นความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของศึกษาธิการจังหวัด ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ประสานงาน อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การบริหารการศึกษาของกรมสามัญศึกษาไม่ดำเนินไปอย่างใดนลสมเจตนารมณ์ของประชาชนและรัฐบาล

2. การวิเคราะห์รายชื่อในการวิจัยนี้พิสูจน์ให้เห็นได้ว่า ความพยายามที่จะให้ระบบการศึกษาของไทยดำเนินไปตามแบบอย่างประชาธิปไตยนั้นคงจะเป็นไปได้ยาก เพราะไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มีบทบาทปฏิบัติการเกี่ยวกับการศึกษาเท่าที่ควร ดังปรากฏถึง 30 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการศึกษาของท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารแบบประชาธิปไตย เรื่องที่โรงเรียนต้องการให้ชุมชนช่วยเหลือ เช่น การบริจาคทุนหรือให้ความอุปการะโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเป็น

อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ก็ยังเป็นห่วงและสนใจเกี่ยวกับสวัสดิการของประชาชน เช่น ต้องการให้โรงเรียนจัดนันทนาการหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อชุมชนแล้วชักชวนให้ประชาชนไปศึกษาหาความรู้ ต้องการให้โรงเรียนใกล้ชิดกับชุมชนโดยสนับสนุนให้โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น กิจกรรมทางศาสนา งานประจำปีต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนั้นยังต้องการให้ประชาชนได้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น แต่การเข้าใกล้ชิดกับประชาชนโดยตรงอันได้แก่การออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าควรทำแต่มีจำนวนมากพอสมควรที่เห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรค ไม่สามารถออกไปเยี่ยมได้ เนื่องจากบ้านของนักเรียนอยู่ห่างไกล ครูไม่มีเวลาพอเพียง ไม่มียานพาหนะและขาดงบประมาณ อีกเรื่องหนึ่งที่โรงเรียนจะต้องพึงชุมชนได้แก่เรื่อง ขอความร่วมมือจากสถานประกอบการต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อให้ให้นักเรียนออกไปฝึกวิชาชีพ อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อให้จบตามหลักสูตร และอาจจะ เป็นแนวทางหนึ่งที่โรงเรียนจะ ได้ร่วมกับชุมชน เพื่อกำหนดกิจกรรมทางอาชีพที่สำคัญของท้องถิ่นได้

3. เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนในโรงเรียน การวิเคราะห์รายชื่อสรุปได้ว่า ในเรื่องของการกำหนดเนื้อหาหลักสูตรเพื่อให้สนองความต้องการของท้องถิ่นนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนไม่น้อยที่ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย ทั้งนี้คงจะเป็นเพราะว่าในทางปฏิบัติจริงแล้วกรมวิชาการเป็นผู้กำหนดเนื้อหาขอบของหลักสูตรอยู่ ดังนั้น ในส่วนระดับจังหวัดจึงมองไม่เห็นว่าจะได้สำรวจความต้องการของท้องถิ่นก่อนที่จะกำหนดนโยบายการศึกษาของท้องถิ่น เพียงแต่ดำเนินการตามที่กรมวิชาการกำหนดให้ก็เพียงพอแล้ว ซึ่งไม่น่าจะเป็นเรื่องถูกต้องนัก

ทั้งนี้ เพราะการจัดโปรแกรมการเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ นั้น น่าจะเน้นเรื่องอาชีพให้มากขึ้น เพื่อจะช่วยให้เด็กเรียนส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถจะศึกษาต่อได้ในระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้ได้ศึกษาวิชาชีพพอที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ โดยเฉพาะอาชีพท้องถิ่น เมื่อเขาชวนเหล่านั้นออกประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตนก็จะช่วยพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญต่อไป ดังนั้นโรงเรียนต่าง ๆ จึงควรจะสนใจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการศึกษาในส่วนที่เป็นวิชาชีพให้มากขึ้น ในเรื่องของการจัดทำเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนก็เช่นกัน ผู้ตอบแบบสอบถามคงมองเห็นว่าในระดับจังหวัดไม่น่าจะคงผลิตเอกสารทาง เช่น ประมวลการสอน คู่มือครู หนังสือแบบเรียนต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนของครู ในเรื่องนี้ ระดับโรงเรียนต่าง ๆ พอจะทำได้ และเห็นว่าจำเป็นของทำ เช่น จัดทำรายละเอียดในเรื่องอาชีพของท้องถิ่นต่าง ๆ รวบรวมเช่นตำรา หรือแบบเรียนได้ เพราะเนื้อหาของบางวิชาเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ทางกรมวิชาการก็เปิดโอกาสให้โรงเรียนดำเนินการได้อยู่แล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้นในเรื่องการประเมินผลการใช้หลักสูตรจึงมีผู้ไม่แน่ใจและไม่เห็นควยอยู่ หึ่ง ๆ เป็นเรื่องที่จะต้องทำเพื่อปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องต่าง ๆ

เรื่องที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นควยมากกว่าเรื่องอื่นได้แก่ เรื่องการช่วยเหลือทางวิชาการของกลุ่มโรงเรียนภายในจังหวัด ซึ่งเน้นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่จะกระจายความรับผิดชอบให้โรงเรียนต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ระดมกำลังปัญญาและประสบการณ์ร่วมกันดำเนินงานของโรงเรียนให้มีความพัฒนาสูงขึ้น และได้กำหนดหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียนว่าให้โรงเรียนภายในกลุ่มได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และวางมาตรการเพื่อส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา ทั้งในด้านหลักสูตร การสอน การเรียน การประเมินผล และการแนะแนว ดังนั้นผู้ตอบแบบสอบถามจึงเห็นควย โดยเฉพาะเรื่องการจัดทำขอทดสอบกลาง เพื่อไรทดสอบวัดผลเป็นครั้งคราวนอกเหนือจากการสอนได้ของโรงเรียน และรวมทั้งทำขอสอบมาตรฐานของจังหวัด นอกจากนั้นก็มีเรื่องการทำโครงการเรียนร่วมกันของกลุ่มโรงเรียน การหมุนเวียนกันจัดนิทรรศการ ซึ่งมีผู้ไม่เห็นควย และไม่แน่ใจค่อนข้างมาก

และเรื่องที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นควยอดีตเรื่องหนึ่งได้แก่ การผลิตอุปกรณ์การสอนอย่างง่าย ๆ โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

เรื่องที่น่าเป็นห่วงที่สุดได้แก่ เรื่องการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาของจังหวัด เพราะผู้ตอบแบบสอบถามเป็นจำนวนถึง 45 เปอร์เซนต์ ที่ไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของไทยไม่น้อยยังมองไม่เห็นความสำคัญของการวิจัย หรืออาจจะมองการวิจัยว่าเป็นเรื่องยากเกินไปที่ครูจะทำได้ อันที่จริงแล้ว การวิจัยไม่จำเป็นจะต้องทำเป็นเรื่องใหญ่โต หรือทำเฉพาะเรื่องที่ยาก ๆ การสำรวจข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการบริหารการศึกษาแม้ว่าจะเป็นเรื่องง่าย ๆ ก็สมควรทำทุก ๆ เรื่อง ตั้งแต่เรื่องเล็กไปจนถึงเรื่องใหญ่ อีกเรื่องหนึ่งที่ยุ้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากถึง 39 เปอร์เซนต์ ไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจ ได้แก่ เรื่องการประเมินผลการสอนของครูในโรงเรียนต่าง ๆ ตัวอย่างสอบถามกลางของจังหวัด ซึ่งไม่เกี่ยวกับการสอบไล่ของโรงเรียนต่าง ๆ เรื่องนี้คงเป็นเพราะว่านิสัยของคนไทยยังไม่ยอมรับความจริง กล่าวความจริง จึงไม่ต้องการให้ใครมาวัดผลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตน เพราะถ้าหากว่าผลของการประเมินออกมาในทางองไม่น่าพอใจ จะเป็นผลเสียหายแก่ตน เรื่องนี้ถ้ายอมรับความจริง หากผลออกมาไม่เป็นที่พอใจก็คิดหาทางแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินการต่อไปก็ปรับปรุงให้ดีขึ้น ก็ไม่เห็นจะต้องหวาดกลัว

ส่วนการส่งเสริมการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาศีลธรรม ยังไม่ค่อยจะเห็นความสำคัญ เพราะมีอยู่ถึง 22 เปอร์เซนต์ ที่ไม่เห็นด้วย และไม่แน่ใจ ดังนั้น เรื่องที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมของไทยให้ได้รับการฟื้นฟู เพื่อให้คนไทยได้ช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรม ศิลปวัตถุ หรือแม้แต่ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ควรได้รับการรักษาไว้จึงเป็นเรื่องยาก จึงน่าเป็นห่วงว่าความเป็นไทยหรือเอกลักษณ์ของไทยอาจจะสูญสิ้นไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดอาจจะถูกสิ้นวัฒนธรรมได้ สมควรที่ผู้มีหน้าที่บริหารการศึกษาจะได้ตระหนัก และดำเนินการให้มีการฟื้นฟู อนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยกันต่อไป

(8) ในการบริหารบุคลากร ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าผู้ประสานงานควรจะได้เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัคร เช่น การสำรวจอัตราว่างเพื่อที่จะรับบุคคลเข้ามาทำงาน การจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการรับสมัคร ตรวจสอบหลักฐานและคุณสมบัติของผู้สมัคร แต่ไม่ต้องการให้ผู้ประสานงานร่วมออกข้อสอบคัดเลือกหรือสอบแข่งขัน โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าผู้ประสานงานเป็นเพียงครูคนหนึ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษาของจังหวัด แต่เมื่อคัดเลือกได้บุคคลที่จะบรรจุเข้าทำงานแล้วส่วนใหญ่ก็เห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้ประสานงานที่จะต้องดำเนินการขอบรรจุแต่งตั้งผู้สอบคัดเลือกได้ให้เข้ารับตำแหน่งต่าง ๆ ตลอดจนการดำเนินการปฐมนิเทศครูใหม่และครูที่ย้ายมาใหม่

เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร การพิจารณาความดีความชอบนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ประสานงานนั้นควรทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา แต่ไม่ควรมีส่วนร่วมในการพิจารณาค้วย ซึ่งที่จริงแล้ว ผู้ประสานงานควรจะร่วมพิจารณาความดีความชอบของครูค้วย ในฐานะผู้รักษาดุลประโยชน์ของครูทุกคน เรื่องที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ค่อยจะเห็นค้วยอีกเรื่องหนึ่งได้แก่ การจัดให้มีการสัมมนาเพื่ออบรมวิชาการศึกษาแก่ครูในจังหวัดทุกภาคฤดูร้อน ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องที่น่าดำเนินการ แต่กลับไม่เห็นค้วย คงคิดว่าเป็นเรื่องใหญ่เกินกว่าที่จังหวัดจะทำได้หรือไม่เช่นนั้นก็คิดค้อยู่ถึงประมาณ ส่วนเรื่องการพิจารณาให้ครูประจำการได้มีโอกาสเข้าอบรมส่วนใหญ่เห็นค้วยที่ผู้ประสานงานจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้ารับการอบรม เรื่องที่ผู้ประสานงานเห็นว่าพวกตนไม่ควรรับทำ ได้แก่ การจัดทำข่าวประจำเดือนแจ้งความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ครูโรงเรียนได้ทราบ ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าผู้ประสานงานมีงานล้นมืออยู่แล้ว

เรื่องส่วนใหญ่ไม่เห็นค้วยและไม่แน่ใจมากเรื่องหนึ่ง ได้แก่ ให้ผู้ประสานงานร่วมเป็นกรรมการพิจารณาสอบสวนหาตัวผู้กระทำผิด ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าขึ้นอยู่กับความเหมาะสมว่ากรรมการเกี่ยวกับเรื่องนี้ควรจะเป็นผู้ใดบ้าง เป็นคราว ๆ ไป ซึ่งอันที่จริงแล้ว ผู้ประสานงานควรจะมีส่วนร่วมค้วย ส่วนเรื่องการโอน การให้โอน การย้าย หรือการให้ออกโดยที่ครบเกษียณอายุราชการนั้น ส่วนใหญ่ก็เห็นว่าผู้ประสานงานควรเป็นเจ้าหน้าที่รวบรวมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เสนอกรม หรือจังหวัดเพื่อพิจารณาคำเนินการตามกำหนดเวลา

5. เกี่ยวกับงานด้านธุรการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้ประสานงานควรดำเนินการต่าง ๆ ที่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล บัญชี เช่น จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และค่าของงบประมาณเสนอกกรม สรรวจข้อมูลต่าง ๆ ตามที่กรมต้องการทราบ หรือการสำรวจ

การใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเสนอกรณีใช้เป็นข้อมูลในการบริหารการศึกษา ร่วมประชุมกับผู้บริหารโรงเรียนเป็นประจำ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแจ้งข่าวสาร รวบรวมปัญหาต่าง ๆ จากโรงเรียนเพื่อนำเสนอกรมหรือจังหวัด แล้วนำข้อชี้แจงของกรมหรือจังหวัดกลับไปแจ้งให้โรงเรียนทราบ ตลอดจนการเยี่ยมโรงเรียนเพื่อแจ้งข่าวสารตามความจำเป็น

เป็นที่น่าแปลกใจที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันในเรื่องที่ไม่สมควรให้มีการกึ่งสโมสรรสำหรับครูขึ้นที่โรงเรียนหรืออำเภอ ทั้ง ๆ ที่เรื่องของการพักผ่อนเพื่อคลายความตึงเครียดนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น และไม่เห็นจะเป็นเรื่องเสียหายแต่อย่างใด การมีสโมสรรอาจจะช่วยทำให้ครูได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ในเชิงวิชาการในการช่วยเหลือชุมชน เรื่องที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่แน่ใจอีกเรื่องหนึ่งได้แก่เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของครูและเด็กนักเรียน ตามปกติครูและนักเรียนควรจะได้ตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละครั้ง แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนหนึ่งไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประเทศไทยขาดแพทย์และเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุข

ปัญหาที่น่าสนใจ

ในการวิเคราะห์เพื่อหาความคิดเห็นที่ต่างกันหรือขัดกันทั้งระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น คงมีประโยชน์ในการค้นหาว่ามีเรื่องใดบ้างที่ผู้บริหารการศึกษากลุ่มต่าง ๆ สมควรปรับความเข้าใจกันเสียใหม่ หรือควรปฏิบัติจริงในเรื่องใด มีอยู่หลายเรื่องที่น่าจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการบริหารการศึกษาของไทย แต่ในที่นี้ผู้ทำการวิจัยอยากจะหยิบยกมากล่าวเป็นพิเศษ เพื่อประโยชน์ในการบริหารการศึกษาหรือวางนโยบายการบริหารการศึกษาโดยส่วนรวมในอนาคต จากคำตอบที่ได้รับมาในการวิจัยคราวนี้ มีเรื่องควรสนใจเป็นพิเศษ 5 เรื่องคือ

1. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดและบริหารการศึกษา
2. ให้ท้องถิ่นช่วยเหลือทางการเงิน และทางอื่นเพื่อการศึกษา
3. ความร่วมมือของโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน
4. หลักสูตรและแบบเรียนของท้องถิ่น
5. การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของข้าราชการครู การป้อนบำเหน็จความดีความชอบ

ปัญหาสำคัญทั้ง 5 ประการดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

—1. ประชาชนกับการบริหารการศึกษา

ในแบบสำรวจความคิดเห็นเมื่อ 2 ข้อที่เกี่ยวข้องถึงเรื่องนี้ คือ

ข้อ 2 ขอให้โรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดเปิดโอกาสให้ตัวแทนของราษฎรในท้องถิ่นเข้าร่วมกำหนดนโยบายการศึกษาของจังหวัด

ข้อ 3 ให้ประชาชนได้รับทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางการศึกษาของแต่ละอำเภอในจังหวัดทุกระยะ

ในการบริหารศึกษานี้ ความสัมพันธ์กับชุมชน ไม่ได้หมายความว่าต้องจัดให้มีการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบงานของทางราชการเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงว่า มีอะไรบ้างที่โรงเรียนพอจะทำได้ เพื่อช่วยพัฒนาชุมชนนั้นก็ควรทำ มีอะไรบ้างที่ชุมชนพอจะทำได้ เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนชุมชนนั้นก็ควรทำ เช่นเดียวกัน สังคมประชาธิปไตยยึดปรัชญาแห่งการศึกษาที่ว่า โรงเรียนตั้งขึ้นเพื่อประชาชน เป็นของประชาชน และต้องควบคุมดูแลการดำเนินงานโดยประชาชน ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาจึงควรดูแลให้การบริหารการศึกษาเป็นไปตรงตามปรัชญาแห่งการศึกษาในสังคมประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์ของการตั้งคำถามข้อ 2 ก็คือ ต้องการสำรวจว่า ผู้บริหารการศึกษาของไทยเต็มใจหรือไม่ที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมหรือมีเสียงในการตัดสินใจปัญหาสำคัญ ๆ เกี่ยวกับ

โรงเรียนของรัฐ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิหรือมีเสียงดังกล่าวดำเนินการโดยอาศัยสำนักงานการศึกษาประจำจังหวัด ซึ่งมีตัวแทนของประชาชนในจังหวัดเป็นสมาชิก หน่วยงานนี้มีหน้าที่ดูแลการบริหารการศึกษาเพียงอย่างเดียวโดยเฉพาะ หรือจะใช้วิธีอื่นก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม ซึ่งไม่ได้แสดงไว้ในคำถามเพื่อหลีกเลี่ยงการชี้ช่องให้ผู้ตอบเห็นแนวทางแล้วตอบไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของตน

วัตถุประสงค์ของคำถามข้อ 3 นั้น เป็นเรื่องที่น่าจะปฏิบัติกันอยู่แล้ว เพราะการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผลงานทางการศึกษาที่ทางราชการทำไปแล้วนั้น โดยสามัญสำนึกทุกคนก็น่าจะเห็นด้วย

สรุปแล้วผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ยังไม่แน่ใจที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีสิทธิมีเสียงในวงการศึกษานี้ แต่ก็พอใจที่จะโฆษณาผลงานของตนให้ประชาชนทราบเพียงอย่างเดียว กลุ่มผู้ประสานงานออกจะใจกว้างกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่องนี้ กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยมากกว่ากลุ่มอื่นได้แก่ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน

2. ประชาชนกับการช่วยเหลือทางการศึกษา

เกี่ยวกับปัญหานี้มีคำถามอยู่ 3 ข้อที่ควรนำมาพิจารณา คือ

- ข้อ 10 เชิญบุคคลที่อยู่ในฐานะที่จะให้ประโยชน์แก่การศึกษาของจังหวัดให้มาอุปถัมภ์กิจการการศึกษาภายในจังหวัด
- ข้อ 9 ร่วมกับสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนต่าง ๆ จัดหาทุนการศึกษาเพื่อมอบให้นักเรียนสมทบกับทุนการศึกษาที่รัฐบาลจัดให้
- ข้อ 6 ช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดหาสถานประกอบการหรือแหล่งฝึกวิชาชีพ เพื่อให้นักเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดได้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ

เนื่องจากงบประมาณทางการศึกษาของไทยแต่ละปีนั้น ไม่ค่อยจะเพียงพอ แม้แต่การตั้งโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่ดำเนินการอยู่ก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากประชาชนในท้องถิ่นมากพอสมควร เช่น ถ้าหากท้องถิ่นใดมีจำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วต้องการจะศึกษาเล่าเรียนต่อในระดับมัธยมพอที่จะเปิดรับนักเรียนได้จำนวน 2 ห้องเรียน ประชาชนในท้องถิ่นสามารถหาที่ดินเพื่อสร้างโรงเรียนได้ไม่น้อยกว่า 35 ไร่ และช่วยกันสร้างอาคารเรียนชั่วคราวได้อย่างน้อย 6 ห้องเรียน จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นเช่น โต๊ะ ม้านั่ง กระจกหน้าต่าง สร้างส้วม สร้างห้องน้ำ ฯลฯ ให้นักเรียนได้ใช้ ก็ให้ขออนุญาตตั้งโรงเรียนมัธยมระดับตำบลได้ ทางกรมสามัญศึกษาจะจัดกำดังครุให้ ดังนั้นถ้าหากผู้บริหารการศึกษาหาวิธีทำให้ประชาชนมองเห็นความสำคัญของการศึกษา ผู้ที่มีฐานะดีในท้องถิ่นอาจจะช่วยอุปการะโรงเรียนในท้องถิ่นของเขา ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้บ้าง

เกี่ยวกับคำถามข้อ 10 เป็นการหาเงินหรือพัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นแก่การศึกษาโดยไม่เกี่ยวกับเงินงบประมาณ ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถของผู้บริหารการศึกษา และเป็นโอกาสที่ผู้บริหารการศึกษาจะได้สร้างประโยชน์แก่วงการศึกษา อันจะเป็นเกียรติยศแก่ชื่อเสียงของผู้บริหารการศึกษาอีกด้วย

สำหรับวัตถุประสงค์ของคำถามข้อ 9 นั้น ก็ทำนองเดียวกับข้อ 10 แต่เป็นการหาเงินบำรุงการศึกษาแบบรายย่อย และมีจุดประสงค์เฉพาะเรื่องทุน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีสติปัญญาเรียนได้แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีฐานะดีได้ช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาของชาติ

ส่วนคำถามข้อ 6 นั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีสถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพ เช่น บริษัท ห้างร้าน โครงการอุตสาหกรรม ฯลฯ ซึ่งสามารถรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพแขนงต่าง ๆ มีโอกาสช่วยเหลือการศึกษาโดยรับนักเรียนของโรงเรียนในท้องถิ่นเข้าไปฝึก และถือว่านักเรียนผู้ฝึกได้ศึกษาวิชาที่พึงสามารถนับเป็นผลการเรียนเพื่อใช้เป็นเกณฑ์วัดผลการศึกษาได้ด้วย

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วยแต่ก็มีอยู่บ้างที่ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะในเรื่องการหาเงินมาบำรุงการศึกษาจากท้องถิ่นของตน ซึ่งแสดงว่าการกระจายความรับผิดชอบไปให้ท้องถิ่นนั้นทำได้ยาก ท้องถิ่นต้องการมีอำนาจในการบริหาร แต่ไม่ยอมรับภาระที่จะต้องจัดหาเงินมาบำรุงการศึกษา อันที่จริงถ้าจะมีกฎหมายใหม่เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถหาเงินมาบำรุงการศึกษาของตนได้ หากท้องถิ่นใดมีรายได้ไม่เพียงพอ ทางส่วนกลางก็รับภาระจัดงบประมาณให้ก็อาจจะเต็มใจรับภาระในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นตน ดังนั้นถ้าพิจารณาทัศนคติของผู้ที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาคแล้ว การกระจายอำนาจบริหารการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคเต็มรูปแบบจะยาก แต่ถ้าจะเป็นการมอบอำนาจให้เพียงอย่างเดียวโดยไม่ต้องรับภาระการจัดสรรเงินก็คงไม่มีใครขัดข้อง

3. โรงเรียนกับการพัฒนาชุมชน

โดยหลักปรัชญาการศึกษาแล้ว โรงเรียนกับชุมชนย่อมจะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ประชาชนช่วยกันสร้างโรงเรียนเพื่อให้บริการดูแลและพัฒนาลูกหลานของตน และในขณะเดียวกันโรงเรียนก็ต้องถือว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งของประชาชน ที่มีหน้าที่รับใช้ประชาชนผู้เสียภาษีส่วนหนึ่ง มาให้โรงเรียนด้วย การพัฒนาชุมชนโรงเรียนอาจมีส่วนช่วยโดยร่วมมือในการให้การศึกษาบรมฝึกอาชีพตามสภาพที่โรงเรียนพึงจะกระทำได้ ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานหลายหน่วยทำหน้าที่ทางด้านการพัฒนาชุมชนในตำบลต่าง ๆ ก็ตาม โรงเรียนก็เป็นหน่วยงานที่สำคัญหน่วยงานหนึ่งในการพัฒนาชุมชน จึงได้ตั้งคำถามไว้ 2 ข้อ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ

- ข้อ 7 พยายามให้โรงเรียนและชุมชนร่วมกันตั้งชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมทางอาชีพที่สำคัญของท้องถิ่น
- ข้อ 8 ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดนิทรรศการหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะเป็นโยบายสนับสนุน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าชมและศึกษาหาความรู้เป็นครั้งคราว

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่มเห็นด้วย แต่ก็ยังมีจำนวนน้อย ไม่
 แน่ใจและไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนมีจำนวนผู้ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วยมากกว่ากลุ่ม
 อื่น คงจะเป็นเพราะว่าไม่อยากแยกภาระเพิ่มมากขึ้น เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีภาระทางค้ำ
 อื่น ๆ เช่น งานค้ำวิชาการ งานธุรการ และงานบริหารบุคคลล้นมืออยู่แล้ว จึงไม่ค่อยแน่ใจ
 ว่างานบริการชุมชนจะทำได้ย่างเต็มที่หรือไม่ ซึ่งที่จริงแล้ว ควรจะให้ความสำคัญเท่ากับงาน
 ค้ำอื่น ๆ และถือว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องบริการชุมชนด้วย

4. หลักสูตรและแบบเรียนของท้องถิ่น

คำถามเกี่ยวกับเรื่องนี้ มี 3 ข้อคือ

ข้อ 11 ประชุมครูภายในจังหวัด เพื่อร่วมกันทำหลักสูตรของจังหวัดตามความเหมาะสมของท้องถิ่นอยู่เสมอ

ข้อ 12 ประสานงานในการจัดทำประมวลการสอนโดยละเอียด ซึ่งเหมาะสมกับความ
 ต้องการของท้องถิ่น เพื่อใช้กับโรงเรียนในจังหวัดโดยเฉพาะ

ข้อ 14 ส่งเสริมให้โรงเรียนต่าง ๆ สร้างแบบเรียนขึ้นใช้เองตามความเหมาะสม
 ของเนื้อหาวิชาของแต่ละท้องถิ่นในจังหวัด

ถึงแม้ว่าการสร้างหลักสูตรในประเทศไทยจะขึ้นอยู่กับกรมวิชาการของกระทรวงศึกษา
 ธิการก็ตาม แต่แนวโน้มของการจัดการศึกษาในอนาคตนั้น ต้องการให้นักเรียนส่วนหนึ่งออกประกอบ
 อาชีพเมื่อจบการศึกษาในระดับที่สามารถจะออกประกอบอาชีพได้ การที่กรมวิชาการจัดหลักสูตร
 ให้เรียนเหมือนกันทั่วประเทศดูเหมือนว่าจะผลิตคนให้เป็นแบบเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งไม่ตรงตาม
 ความเป็นจริง เลยกลายเป็นว่าทุกคนมุ่งเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยกันทั้งสิ้น ดังนั้นในการจัด
 เนื้อหาของหลักสูตร ในปัจจุบันจึงแตกต่างจากที่แล้ว ๆ มา กรมวิชาการพยายามเปิดโอกาสให้
 ท้องถิ่นมีบทบาทในการกำหนดเนื้อหามากขึ้น มีวิชาชีพท้องถิ่นในหลักสูตร เปิดโอกาสให้โรงเรียน

ส่งนักเรียนออกไปศึกษาที่ตามสถานประกอบการหรือแหล่งฝึกอาชีพของเอกชน มีบางเรื่องที่นักเรียนของท้องถิ่นต่าง ๆ ควรจะรู้เรื่องใกล้ตัวของเขาให้ดีกว่าก่อนที่จะรู้เรื่องห่างตัวออกไป จึงจำเป็นที่จังหวัดจะต้องร่วมกันทำหลักสูตรของจังหวัด กำหนดรายละเอียดของเนื้อหา และในที่สุดก็ต้องสร้างแบบเรียนของจังหวัดขึ้นใช้ภายในจังหวัด

ผลของการวิจัยปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่มีจำนวนไม่น้อยที่ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะเรื่องการสร้างแบบเรียน มีถึง 41 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น วิชาเหล่านี้จึงมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนแบบเรียน เป็นสาเหตุให้วิชาเหล่านี้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเต็มที่ ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องจำเป็น เช่น การปรับปรุงคืนในวิชาเกษตรกรรมของแต่ละท้องถิ่นน่าจะไม่เหมือนกัน หรือวิชาชีพของแต่ละท้องถิ่นคงมีเนื้อหาแตกต่างกันไปอย่างแน่นอน

5. การพัฒนาครูและการบูรณาการ

- ข้อ 36 พิจารณาร่วมกับคณะกรรมการ เพื่อคัดเลือกครูเข้ารับการอบรมตามโครงการอบรมครูประจำการ
- ข้อ 35 จัดให้มีการสัมมนาเพื่ออบรมวิชาการศึกษาแก่ครูในจังหวัดทุกภาคฤดูร้อน
- ข้อ 32 รวบรวมคำชี้แจงปริมาณและคุณภาพของงาน ผลการวิจัยทางวิชาการ และเอกสารประกอบการพิจารณาอื่น ๆ พร้อมกับจัดทำบัญชีแสดงรายชื่อบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดเพื่อให้กรมพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง
- ข้อ 33 ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในการเลื่อนชั้น (เลื่อนขั้น) ทุกครั้ง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของครูทุกคน

บุคลากรทางการศึกษานั้นจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ การพิจารณาให้ครูประจำการได้ศึกษาต่อที่เรียกว่าโครงการอบรมครูประจำการ เป็นเรื่องหนึ่งที่เป็นการพัฒนาครูให้มีวุฒิเพิ่มขึ้น กรมได้มอบให้จังหวัดดำเนินการคัดเลือกครู

ที่จะเข้ารับการอบรม โดยมีคณะกรรมการของจังหวัดเป็นผู้พิจารณา จากการวิจัยนี้ผลปรากฏว่า ส่วนมากเห็นว่าจำเป็น ส่วนมากการจัดให้มีการสัมมนาเพื่ออบรมวิชาการศึกษาแก่ครูนั้น มีจำนวนที่ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย ทั้งนี้คงเป็นเพราะจังหวัดไม่ต้องการรับภาระในการจัดก็เป็นได้

สำหรับเรื่องการประชุมหาเห็นใจความดีความชอบนั้น เกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เสนอกรม ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสมควรอย่างยิ่ง แต่อาจจะใหญ่ประสานงานร่วมพิจารณาในการประเมินผลงานของครูเพื่อเลื่อนขั้นขั้น กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัดและกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด

สรุปได้ว่า การพัฒนาครูนั้น ถ้าเป็นการให้ศึกษาตอบแบบสอบถามที่เห็นด้วย แต่อาจจะให้จังหวัดจัดเองในรูปการอบรมสัมมนาไม่ต้องการทำในการพิจารณาความดีความชอบนั้น ถ้าเป็นการรวบรวมข้อมูลเสนอให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย แต่อาจจะให้มีส่วนในการร่วมพิจารณาด้วยก็ไม่ค่อยจะพอใจ

ปัญหาสำคัญทั้ง 5 ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว พอจะสรุปผลการวิจัยได้ว่า อนาคตของการบริหารการศึกษาของไทยในรูปแบบของสังคมประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของโรงเรียน และมีสิทธิมีเสียงที่จะควบคุมนโยบายการศึกษา เพราะโรงเรียนมีหน้าที่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของประชาชนนั้นไม่สู้จะแจ่มใสสัก การพัฒนาบุคคลในวงการศึกษาที่ไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของจังหวัดมากนัก ฝ่ายบริหารการศึกษาระดับจังหวัดและระดับโรงเรียนต้องการมีอำนาจทางการบริหารแต่ไม่ต้องการรับภาระในการหาเงินบำรุงการศึกษา ทุกฝ่ายต้องการรับเงินที่มีผู้บริจาค ในด้านพัฒนาชุมชนโรงเรียนไม่ต้องการมีภาระเพิ่มขึ้นจากที่ดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ในขณะที่โรงเรียนต้องการพึ่งพาอาศัยสถานประกอบการหรือแหล่งฝึกอาชีวะของเอกชน ส่วนเรื่องการจัดทำหลักสูตรยังคงเป็นภาระของกรมวิชาการต่อไป จังหวัดยังไม่พร้อม โดยเฉพาะเรื่องการจัดทำแผนเรียนวิชาเฉพาะของท้องถิ่น

ขอเสนอแนะ

1. การเตรียมบุคคลที่จะไปเป็นผู้ประสานงานมีความจำเป็นอย่างยิ่ง วุฒิการศึกษา ความรู้ความสามารถจะต้องเป็นที่ยอมรับของผู้บริหารการศึกษาในจังหวัด ในฐานะเป็นผู้ประสานงานของกรมสามัญศึกษา สมควรจะมีตำแหน่งที่ระบุของตามกฎหมาย และไม่เป็นครูของโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง เพราะจะทำให้การปฏิบัติงานได้เต็มที่ตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา ที่สำคัญคือจะต้องผ่านการอบรมเพื่อให้อบรมรูปร่างทางด้านการบริหารการศึกษา เข้าใจงานและนโยบายของกรมสามัญศึกษาเป็นอย่างดี

2. เนื่องจากงานในส่วนที่ผู้ประสานงานรับผิดชอบมีขอบข่ายกว้างขวางอยู่แล้ว และบางจังหวัดผู้ประสานงานยังได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่น ๆ อีก จึงสมควรมีผู้คอยช่วยเหลือในเรื่องงานพิมพ์หรืองานเอกสาร

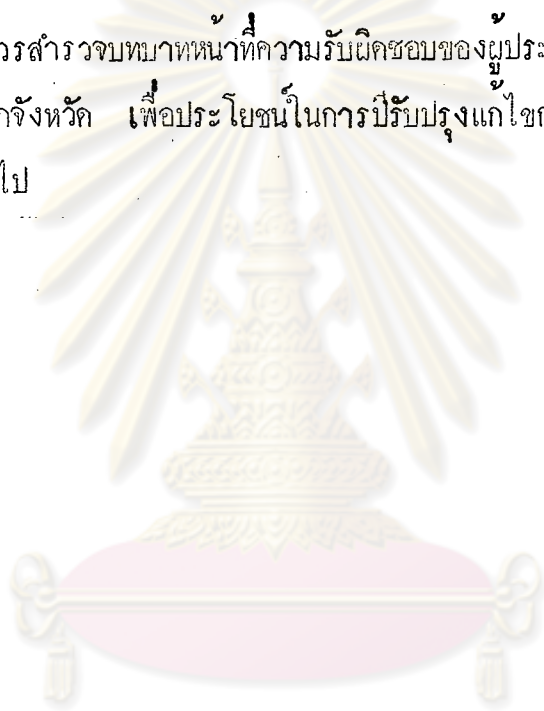
3. ควรจัดให้มีการสัมมนาเรื่องบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประสานงาน โดยเชิญผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องมาร่วมอภิปรายและสรุปผลของการสัมมนา พิมพ์เผยแพร่ให้ทราบโดยทั่วกัน

ขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยนี้เป็นเพียงสำรวจความคิดเห็น โดยมีความเชื่อตามหลักจิตวิทยาที่ว่า ความคิดเห็นหรือความเชื่อของบุคคลเป็นเครื่องนำทางให้บุคคลปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่ง จากความเชื่อนี้ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญทางการศึกษา เช่น ศึกษาธิการจังหวัด ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับจังหวัด และผู้ประสานงานเอง ซึ่งเป็นตัวแทนของกรมสามัญศึกษาคิดหรือออกความคิดเห็นต้องการให้ผู้ประสานงานทำหรือไม่ต้องการให้ทำ ย่อมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของผู้ประสานงาน ในการวิจัยคราวต่อไปจึงควรสำรวจ

การปฏิบัติงานจริงของผู้ประสานงานควบคู่กันไปด้วย

2. เนื่องจากผู้ประสานงานมีอยู่ทุกจังหวัดในส่วนภูมิภาค และการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้ประสานงานแต่ละจังหวัดแตกต่างกันไป ถึงแม้ว่ากรมสามัญศึกษาจะได้อำหนดขอบเขตไว้แล้วก็ตาม จึงสมควรสำรวจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ประสานงานกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัดอย่างละเอียดทุกจังหวัด เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานการศึกษาของกรมสามัญศึกษาต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย